

CO₂-Prestatieladder

Verslag 2023

Organisatie: Provincie Zeeland
Contactpersoon:

Adviseur:
Adviesbureau:

Publicatiedatum: 13-11-2023
Versie: 1.0

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	Inleiding van de CO₂-Prestatieladder	4
2	Directiebeoordeling	5
2.1	<i>Significante wijzigingen</i>	5
2.1.1	Organizational boundary	5
2.1.2	Referentiejaar	5
2.1.3	Plan van aanpak en CO ₂ -reductiedoelstellingen	5
2.2	<i>Prestaties</i>	5
2.2.1	CO ₂ -emissies, energieprestaties en energiebeoordeling	5
2.2.2	Energiebeleid en voortgang	7
2.2.3	Communicatie	7
2.2.4	Initiatieven	7
2.3	<i>Doeltreffendheid en toereikendheid van middelen</i>	7
2.4	<i>Status van acties uit voorgaande directiebeoordelingen</i>	8
2.5	<i>Bevindingen uit de interne audit</i>	8
2.6	<i>Bevindingen uit voorgaande externe audits</i>	8
2.7	<i>Kansen voor verbetering</i>	8
2.8	<i>Output van de directie</i>	8
2.9	<i>Budgetten en investeringen</i>	9
3	Leeswijzer	10
4	Beschrijving van de organisatie	11
4.1	<i>Introductie</i>	11
4.2	<i>Verantwoordelijke</i>	12
4.3	<i>Organisatiegrootte</i>	13
4.3.1	Groottebepaling	13
4.3.2	Vrijstelling van normen	13
5	Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris	14
5.1	<i>Rapportage volgens ISO 14064-1</i>	14
5.2	<i>Referentiejaar en rapportagejaar</i>	14
5.2.1	Significante veranderingen en herberekeningen	14
5.3	<i>Kwantificeringsmethoden</i>	15
5.3.1	Veranderingen van kwantificeringsmethoden	15
5.4	<i>CO₂-emissie berekeningen</i>	15
5.4.1	CO ₂ -emissies	15
5.4.2	Uitsluiting van overige GHG-emissies	16
5.5	<i>Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen</i>	17
5.6	<i>Onzekerheden en impact</i>	17
5.7	<i>Verificatie</i>	17
6	Voortgang en ambitiebepaling	18
6.1	<i>Ambitie</i>	18
6.1.1	Vergelijking met sectorgenoten	18
6.1.2	SKAO maatregellijst	18
6.2	<i>CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang</i>	18

6.2.1	Hoofddoelstelling	18
6.2.2	Subdoelstellingen.....	19
6.3	<i>Energiebeoordeling</i>	19
6.3.1	Identificatie grootste energiestromen.....	19
6.3.2	Analyse gasverbruik	20
6.3.3	Analyse elektriciteitsverbruik	21
6.3.4	Analyse brandstofverbruik wagenpark.....	21
6.3.5	Conclusies en aanbevelingen	21
6.4	<i>Conclusie ambitiebepaling</i>	21
Disclaimer & Colofon		23

1 Inleiding van de CO₂-Prestatieladder

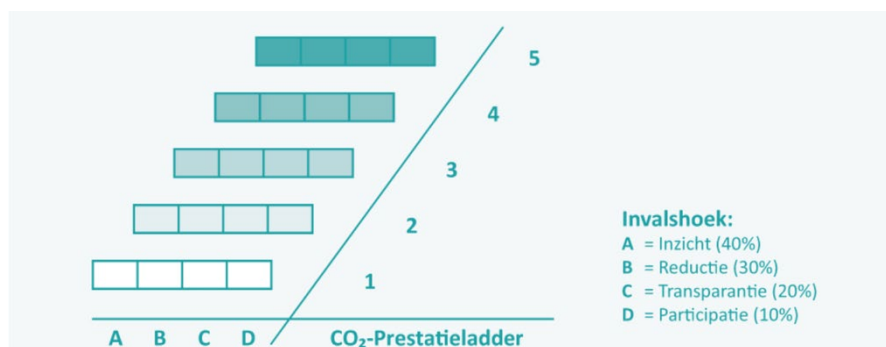
De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem dat zich richt op CO₂-reductie, energiebesparing en het gebruik van duurzame energie binnen de bedrijfsvoering en in projecten en in de keten. Het systeem vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie en samenwerking in de bedrijfsvoering. Het helpt organisaties met het structuren van interne bedrijfsprocessen rondom verduurzaming en het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving met een focus op CO₂. Naast het maatschappelijke belang van duurzaamheid biedt het ook kansen voor het inspireren van interne en externe belanghebbenden, onderscheiding ten opzichte van concurrenten, kostenbesparing en het voldoen aan wetgeving. Daarnaast kan het certificeren op de CO₂-Prestatieladder voordeel opleveren in aanbestedingen van (publieke) opdrachtgevers. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vijf niveaus, waarbij niveau één, twee en drie zich richten op de eigen organisatie en niveau vier en vijf een stap maken naar de keten van de organisatie. Om de ladder te beklimmen naar een volgend niveau moet aan alle verplichte normen van onderliggende niveaus worden voldaan. Ieder niveau omvat de volgende vier invalshoeken:

- A. Inzicht** maakt een organisatie bewust van de eigen CO₂-prestatie, de risico's en kansen, biedt de organisatie informatie die ze kan gebruiken voor het formuleren van effectieve doelstellingen en maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en waar de communicatie en samenwerking zich op dient te richten. Invalshoek A stimuleert organisaties om eigen uitstoot en in de keten te kennen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en kwaliteit van de emissie-inventaris.
- B. Reductie** creëert kansen voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot, en bevordert samenwerking zodat de meest efficiënte opties voor reductie in de keten worden aangepakt. De organisatie realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.
- C. Transparantie** stimuleert de creatieve betrokkenheid van medewerkers. Ook weten organisaties van elkaars inzet, en kan een organisatie door anderen worden aangesproken op de ambities en vorderingen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.
- D. Participatie** laat een organisatie investeren in samenwerking, delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. De organisatie realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder. In onderstaand figuur wordt bovenstaande tekst schematisch weergegeven met de bijbehorende weging van de invalshoeken voor certificering (bron: Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, SKAO).

Afbeelding 1: treden van de CO₂-Prestatieladder

2 Directiebeoordeling

De directiebeoordeling van de CO₂-Prestatieladder vindt jaarlijks plaats om de continue geschiktheid, toereikendheid, doeltreffendheid en afstemming met de strategische richting van de organisatie te bewerkstelligen. Deze beoordeling is onderdeel van onze Plan-Do-Check-Act cyclus.

2.1 Significante wijzigingen

2.1.1 Organizational boundary

De organizational boundary (organisatorische grenzen) is opgesteld volgens de eisen van Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, hoofdstuk 4 (GHG-protocol H3 methode, controle benadering). Deze methode omvat deels de eisen van *Greenhouse Gas Protocol – A Corporate Accounting and Reporting Standard:2004, hoofdstuk 3*, en is deels maatwerk voor de CO₂-Prestatieladder. Daarbij is de bijlage bij de Praktische Gids voor overheden m.b.t. verbonden partijen (1 april 2021) gebruikt als richtlijn.

De uitgewerkte analyse en de vastgestelde organisatorische grenzen zijn opgenomen in het excel bestand 'checklist boundary Provincie Zeeland' en 'Bepaling organizational boundary - Provincie Zeeland'.

2.1.2 Referentiejaar

Het referentie jaar is waaraan de doelstellingen worden gemeten is 2021.

2.1.3 Plan van aanpak en CO₂-reductiedoelstellingen

Het betreft het initiële traject. Hiervoor is een nieuw plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak moet resulteren in 30% CO₂ reductie in 2026.

2.2 Prestaties

2.2.1 CO₂-emissies, energieprestaties en energiebeoordeling

CO₂-emissies

In onderstaande tabel zijn de verbruiken en bijbehorende CO₂-emissies weergegeven voor scope 1, 2 en business travel in het jaar 2021 en 2022.

	2021	2022
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 1	Heel jaar	Heel jaar
Groengas (GFT-vergisting)	194,9	158,8
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	15,7	17,1
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	251,6	236,7
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	22,7	33,8
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	-	-
Brandstofverbruik wagenpark - LPG	0,2	0,2
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	0,6	0,6
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - propaan	4,2	4,2
TOTAAL SCOPE 1	489,8	451,4
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 2		
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	-	-
Elektriciteitsverbruik - wagens	0,1	0,7
TOTAAL SCOPE 2	0,1	0,7
TYPE EMISSIESTROOM BUSINESS TRAVEL		

	2021	2022
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	42,7	48,7
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	12,3	15,4
Vliegreizen <700 km	-	-
Vliegreizen 700-2500 km	-	-
Vliegreizen >2500 km	-	-
TOTAAL BUSINESS TRAVEL	55,1	64,1
TOTALE EMISSIES	545	516,2
Absolute voortgang	100%	95%

Figuur 1: CO₂-emissies per scope

Energieprestaties

Het energieverbruik is berekend door alle verbruiken naar gigajoule om te rekenen. In 2022 is het verbruik ten opzichte van 2021 22% energie gedaald. Dit komt met name door een daling van het gas- en elektriciteitsverbruik.

	2021	2022
TYPE ENERGIEDRAGER	Heel jaar	Heel jaar
Aardgasverbruik	-	-
Groengas (GFT-vergisting)	13.377,5	10.901,9
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	167,7	185,7
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	2.695,0	2.586,5
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	268,8	374,1
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	-	-
Brandstofverbruik wagenpark - LPG	3,1	3,1
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	7,8	7,8
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	-	-
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	14.585,6	9.634,7
Elektriciteitsverbruik - wagens	0,6	7,4
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - propaan	2.448,4	2.448,4
TOTAAL ENERGIEVERBRUIK	33.554,6	26.149,5
Absolute voortgang	100%	78%

Figuur 2: energieverbruik in gigajoule

Energiebeoordeling

Over de grootste 80% energieverbruiken is een energiebeoordeling uitgevoerd. Deze is te lezen in hoofdstuk 6.3.

2.2.2 Energiebeleid en voortgang

CO₂-reductiedoelstelling

De hoofddoelstelling voor CO₂-reductie in scope 1, 2 en business travel is als volgt:

Provincie Zeeland wil in 2028 40% CO₂ reduceren ten opzichte van 2021. Deze doelstelling is absoluut.

De meest significante maatregelen uit het plan van aanpak die hiertoe moeten leiden zijn:

- Verduurzaming van de monumenten;
- Verduurzamen van het overige provinciaal vastgoed;
- Elektrificeren van het wagenpark.

De doelstelling wordt nog ambitieuzer wanneer het besluit wordt genomen om de nieuwe pick ups te laten rijden op HVO-100. Dit zal resulteren in een reductie van 90% t.o.v. de huidige uitstoot van diesel.

Sinds het referentiejaar 2021 is, in vergelijking met dit rapportagejaar, 4% CO₂ gereduceerd in scope 1, 2 en business travel

Energie reductiedoelstelling

Verder heeft de organisatie een reductiedoelstelling in het energieverbruik van 15% in 2028 ten opzichte van 2021 in scope 1 en 2. Deze reductie moet het gevolg zijn van de volgende maatregelen:

- 'Verledden' Openbare verlichting;
- 'Verledden' Verkeersregelinstallaties;
- Energiebesparende maatregelen vastgoed.

Sinds het referentiejaar 2021 is, in vergelijking met dit rapportagejaar, 22% energieverbruik gereduceerd in scope 1 en 2. Hier kan nog geen conclusie aangekoppeld worden daar 2021 een corona jaar is geweest. Wanneer heel 2023 in beeld is gebracht kunnen er conclusies worden getrokken.

Met de geplande maatregelen verwacht de Provincie Zeeland de doelstelling te realiseren en zelf nog aan te scherpen voor 2028.

2.2.3 Communicatie

Er wordt tenminste halfjaarlijks intern en extern gecommuniceerd over de CO₂-footprint, de voortgang van het plan van aanpak en de doelstellingen, de mogelijkheid van individuele bijdrage van medewerkers en de initiatieven. Dit gebeurt conform het hiervoor opgestelde communicatieplan. Deze communicatie omvat ook de projecten met gunningvoordeel indien aanwezig. Daarnaast worden op de website van de SKAO en op de eigen website de verplichte internetpublicaties geplaatst.

2.2.4 Initiatieven

Er wordt actief deelgenomen aan CO₂-reductieinitiatieven. Met de start van de CO₂ impact analyse door Berenschot zijn alle initiatieven met CO₂ impact in kaart gebracht. Het doel van deze deelname met sector- en/of ketenpartners is het uitwisselen van kennis en stimuleren van innovatie omtrent en realiseren van CO₂-reductie. Hiervoor wordt jaarlijks een budget vrijgemaakt.

2.3 Doeltreffendheid en toereikendheid van middelen

De projectleider heeft beoordeeld dat het CO₂-reductiesysteem werkt naar behoren naar aanleiding van de bevindingen uit de interne audit met betrekking tot de doelstellingen per eis.

Er is geen noodzaak voor wijzigingen in het opgestelde CO₂-managementsysteem, de doelstellingen, maatregelen of deelname aan initiatieven.

Daarnaast geeft het (per halfjaar) in kaart brengen van de emissiestromen veel inzicht in de energieverbruiken en geeft het handvatten om het verbruik gericht te reduceren. De interne communicatie over dit onderwerp draagt bij tot het vergroten van de bewustwording onder de medewerkers. Het certificaat is van belang voor duurzaamheidsambities en het zijn van een voorbeeldfunctie t.o.v. onze leveranciers. Om deze redenen vindt de projectleider het relevant om het certificaat te halen en behouden. Er is geen behoefte aan extra middelen (tijd en opleiding) om dit te realiseren.

2.4 Status van acties uit voorgaande directiebeoordelingen

Het betreft het initiële traject.

2.5 Bevindingen uit de interne audit

De interne audit is uitgevoerd op 8-11-2023 door Jauke Cohen, werkzaam bij De Duurzame Adviseurs. De auditees waren Bart Verhaeghe, Rene Plansoen en Rianne Moes. Hieruit kwamen de volgende bevindingen:

- We houden al sinds 2012 bij wat de CO₂-uitstoot jaarlijks is en compenseren de CO₂-uitstoot met een bijdrage in het Zeeuws Klimaatfonds (link).
- Leveranciers die producten aanbieden die op duurzame wijze zijn gemaakt en zo bijdragen aan CO₂-reductie krijgen voordeel bij de aanbestedingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om biobased of herbruikbare producten. Dit staat in ons plan
- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (<https://www.zeeland.nl/beleid-enregelgeving/maatschappelijk-verantwoord-opdrachtgeven-en-inkopen>).
- We hebben ons wagenpark in 2023 bijna volledig geëlektrificeerd.
- Bij de kantonnierswagens was het nog geen optie om te elektrificeren. Vanaf 2025
- gaan die wel over op HVO 100 (een synthetische diesel, een biobrandstof).
- We kopen en gebruiken groene stroom en groen gas
- We verduurzamen onze gebouwen: we isoleren bestaande gebouwen en plaatsen zonnepanelen.
- De openbare verlichting en verkeersregelinstallaties zijn voorzien van ledverlichting

Deze punten zijn inmiddels conform vereisten uitgevoerd. De verificatie van de CO₂-emissie-inventaris zal plaatsvinden tijdens de externe audit.

2.6 Bevindingen uit voorgaande externe audits

Het betreft het initiële traject.

2.7 Kansen voor verbetering

Naar aanleiding van deze evaluatie zijn er kansen voor verbetering geïdentificeerd. Deze leiden tot de volgende acties voor komend jaar: Het verder isoleren van gebouwen

- Plaatsen van warmtepompen die gasketels vervangen
- Bijplaatsen van zonnepanelen waar dat mogelijk is op bestaand dak areaal.
- Elektrificatie van kantonnierswagens.
- Reserveren van vliegvluchten met 'sustainable aviation fuel'. Dit geeft een lagere CO₂-footprint voor de vliegvluchten.
- Ledverlichting in meer locaties binnen gebouwen en bij meer wegen.

2.8 Output van de directie

Kansen voor verbetering

Provincie Zeeland heeft in de afgelopen jaren al veel stappen gezet om de CO₂-footprint te verlagen. De in paragraaf 2.7 genoemde kansen voor verbetering zijn in de komende tijd nog stappen om de footprint verder te verlagen. Uit de verkenning blijkt dat de

inrichting van het managementsysteem op voldoende niveau is om de voortgang te kunnen bijhouden.

2021 is als referentiejaar gekozen. Met name ter vergelijking van zakelijke reizen, zoals vliegen busreizen, is het te overwegen om een ander referentiejaar te kiezen dan coronajaar 2021.

De CO₂-prestatieladder is een duidelijk middel om de CO₂-footprint van Provincie Zeeland naar buiten toe te communiceren. Het zorgt voor continuïteit van monitoring en het behalen en bijstellen van de reductiedoelstellingen.

2.9 Budgetten en investeringen

Voor het uitvoeren van het plan van aanpak, het behouden van het CO₂-Prestatieladder certificaat en participatie aan initiatieven hebben we als directie een budget beschikbaar gesteld. De kosten voor het jaarlijks onderhouden van de CO₂-Prestatieladder zijn als volgt:

€2.500	Ondersteuning De Duurzame Adviseurs per jaar
€3.000	Kosten certificering per jaar
€2.000	Contributie SKAO
€5.000	Initiatieven

De eventuele besparingen die de maatregelen opleveren, worden waar het kan gebruikt om te investeren in nieuwe maatregelen.

Ondertekening

Kenmerk:	Directiebeoordeling 2023
Datum:	13-11-2023
Versie:	1.0

Handtekening Elmar Franken, Provincie secretaris / Algemeen Directeur

3 Leeswijzer

Dit dossier is opgebouwd uit verschillende documenten. In dit hoofdstuk wordt toegelicht welk doel elk document dient.

CO₂-verslag

Dit CO₂-verslag omvat de tekstuele informatie ter ondersteuning van het CO₂-managementsysteem. De opbouw van dit document is als volgt:

1. Introductie van de CO₂-Prestatieladder
 2. Directiebeoordeling
 3. Leeswijzer van de verschillende documenten in het dossier
 4. Beschrijving van de organisatie
 5. Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris conform ISO 14061-1
 6. Voortgang en ambitiebepaling
- Bijlage A: Toelichting van de organizational boundary

CO₂-dashboard

Het Excel document "CO₂-dashboard" omvat de scope 1, 2 en business travel CO₂-emissies en energieverbruiken en de voortgang hiervan. In het tabblad "data" worden de brongegevens ingevoerd en gekoppeld aan de juiste CO₂-emissiefactoren van dat jaar vanuit het tabblad "input keuzevariabelen".

Acties, planning en verantwoordelijkheden

Het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden" omvat de stuurcyclus en het energiemangement actieplan voor het onderhouden van het CO₂-managementsysteem. Hierin worden acties, planning en verantwoordelijkheden omschreven, belanghebbenden geïdentificeerd en wordt een checklist met de verplichte communicatie bijgehouden. Verder wordt de dataverzamelingsprocedure vastgelegd en het plan van aanpak voor CO₂-reductiemaatregelen inclusief berekening van de CO₂-reductiedoelstellingen omschreven.

4 Beschrijving van de organisatie

4.1 Introductie

Sector

Provincie Zeeland is een decentrale overheidsinstelling en heeft een brugfunctie tussen de Rijksoverheid en lokale overheden. Provincie Zeeland ligt in het Zuidwesten van Nederland en grenst aan België. De provincie telt op 01-01-2022 386.707 inwoners.

Werkzaamheden

Provincie Zeeland:

- bepaalt of steden en dorpen kunnen uitbreiden en waar bedrijventerreinen en kantorenparken mogen worden aangelegd. Dit staat in de Wet ruimtelijke ordening;
- bepaalt waar wegen, spoorwegen, scheepvaartverbindingen, industriegebieden, agrarische en natuurgebieden en recreatieve voorzieningen komen. Daarvoor maakt de provincie zogeheten structuurplannen. Gemeenten houden hier rekening mee bij het maken van hun bestemmingsplannen;
- is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen, fietspaden en bruggen;
- zorgt voor schoon zwemwater en veilige routes voor vrachtwagens met gevaarlijke stoffen. Dit staat in de nationale milieuwetgeving;
- realiseert nieuwe natuur en behoudt huidige natuur;
- houdt toezicht op de naleving van milieuwetten voor lucht, bodem en water. Daarnaast gaat de provincie verontreiniging tegen, bijvoorbeeld door bodemsanering;
- houdt toezicht op de waterschappen;
- houdt toezicht op de gemeenten. De gemeenten laten elk jaar hun begroting en jaarrekening goedkeuren door het college van Gedeputeerde Staten.

De volgende paragrafen beschrijven hoe de organisatie van de provincie is ingericht en de coalitie van de provincie.

Belangrijkste opdrachtgevers en –nemers

Met de volgende partijen werkt Provincie Zeeland samen of is middels een regeling verbonden met deze partij:

- Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD);
- 13 Zeeuwse gemeenten;
- Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij NV (PZEM NV);
- North Sea Port SE;
- N.V. Westerschelde tunnel (WST);
- N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls);
- Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB);
- GBE Aqua B.V.;
- Westerschelde Ferry B.V. (WSF);
- Investeringsfonds Zeeland B.V. (IFZ);
- Gemeentelijke vervoercentrale Zeeland B.V.;
- Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO);
- Europese Gemeenschap voor Territoriale Samenwerking (EGTS) Linieland van Waas en Hulst;
- Provinciaal fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Zeeland;

Ambitie voor duurzaamheid

De ambities voor duurzaamheid worden beschreven vanuit de volgende materiele bezittingen die in eigendom zijn van Provincie Zeeland:

- vastgoed;
- wagenpark, materieel en overige vervoersmiddelen zoals boten;
- openbare verlichting;

- pompen en gemalen.

Vastgoed

De Provincie is eigenaar van een groot aantal gebouwen. Deze zijn terug te vinden in het vastgoedoverzicht. Aangezien het hier vaak gaat om gebouwen waar energie wordt verbruikt (gas en elektra), heeft dit effect op de CO₂-uitstoot van de Provincie. Hieronder staan de factoren waarmee de Provincie bepaalt van welk vastgoed het energieverbruik mee wordt genomen:

- de Provincie betaalt de energierekening. Dit gas- en elektriciteitsverbruik wordt meegenomen in de CO₂-footprint;
- de Provincie is eigenaar en heeft het gebouw meegenomen in Meer jaren onderhoudsplanning (MJOP). De provincie is hierdoor verantwoordelijk voor verduurzaming van het vastgoed. Energierekeningen worden door huurder betaald en vallen buiten de CO₂-footprint van de Provincie. Maatregelen voor het verduurzamen van het vastgoed wordt wel meegenomen in de maatregelenlijst ofwel Plan van Aanpak;
- vastgoed gehuurd door de provincie. Het energieverbruik wordt doorbelast aan de Provincie en het verbruik wordt om die reden meegenomen in de CO₂-footprint;

De vastgoedbeheerder werkt dit overzicht jaarlijks bij.

Vervoersmiddelen en materieel

Provincie Zeeland heeft een aantal materiele bezittingen die van invloed zijn op de CO₂-uitstoot. Denk hierbij aan voertuigen en machines die worden ingezet voor dienstreizen van medewerkers en het uitvoeren van beheer en onderhoudstaken. Het brandstofverbruik van al deze middelen wordt meegenomen in de CO₂-footprint. Het overzicht van deze bezittingen zal jaarlijks worden bijgewerkt naar de laatste stand van zaken. Daarnaast is de provincie als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van het verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Openbare verlichting

De provincie is eigenaar van de openbare verlichting op de provinciale grond. Denk hierbij aan straatverlichting, abri's en verkeerslichten. Het elektriciteitsverbruik van deze verlichting wordt meegenomen in de CO₂-footprint. Daarnaast is de provincie als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van de verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Gemalen en pompen

De provincie is eigenaar van de gemalen en pompen die worden gebruikt om het waterniveau op peil te houden en/of af te pompen, welke buiten eigendom van het waterschap vallen. Het energieverbruik van deze gemalen en pompen wordt meegenomen in de CO₂-footprint van de provincie. Daarnaast is de provincie als eigenaar verantwoordelijk voor het reduceren van de verbruiken dan wel voor het reduceren van de CO₂-uitstoot.

Besluit om met de CO2PL aan de slag te gaan

Provincie Zeeland wil als regionale overheid een goed voorbeeld geven aan de regio. Het inzichtelijk maken van de plannen voor CO₂-reductie past hierbij. In het communicatieplan staat beschreven hoe we de doelen en resultaten voor CO₂-reductie met de regio delen. De CO₂-Prestatieladder en het bijbehorend continue verbeterproces zorgt ervoor dat Provincie Zeeland blijft werken aan CO₂-reductie.

4.2 Verantwoordelijke

Bart Verhaeghe de Naeyer is de interne verantwoordelijke voor het beheren van de CO₂-Prestatieladder. Hij draagt verantwoordelijkheid voor het uitzetten van taken, toewijzen van verantwoordelijkheden en het rapporteren aan het management. Voor het opstellen van alle bijbehorende documentatie voor het behouden van niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder wordt de organisatie ondersteund door het adviesbureau De Duurzame Adviseurs.

4.3 Organisatiegrootte

4.3.1 Groottebepaling

De CO₂-Prestatieladder onderscheidt kleine, middelgrote en grote organisaties op basis van CO₂-uitstoot binnen de vastgestelde organizational boundary. Dit wordt gedaan volgens onderstaande tabel. Hierbij wordt eerst vastgesteld of de organisatie behoort tot de categorie "diensten" of tot de categorie "werken/leveringen" (conform Richtlijn 2014/24/EU). Provincie Zeeland behoort tot de categorie diensten.

	DIENSTEN	WERKEN/LEVERINGEN
Kleine organisatie (K)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal (\leq) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie (M)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot <i>van de kantoren en bedrijfsruimten</i> bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot <i>van alle bouwplaatsen en productielocaties</i> bedraagt maximaal (\leq) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie (G)	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Overig

Figuur 3: organisatiegrootte bepaling

De CO₂-uitstoot is te vinden in de CO₂-emissie-inventaris rapportage in het document "CO₂-dashboard". Met deze uitstoot valt de organisatie in de categorie middelgroot.

4.3.2 Vrijstelling van normeisen

Voor niveau 3 gelden geen vrijstellingen van normeisen.

5 Rapportage van de CO₂-emissie-inventaris

5.1 Rapportage volgens ISO 14064-1

De CO₂-emissie-inventaris rapportage is opgesteld volgens de eisen uit ISO 14064-1, paragraaf 9.3.1. In onderstaande tabel is een kruistabel gemaakt van de onderdelen uit ISO 14064-1 en de vermelding in dit dossier.

ISO 14064-1 §9.3.1	BESCHRIJVING	VERMELDING
A	Description of the reporting organization	Verslag, H4
B	Person or entity responsible for the report	Verslag, §4.2
C	Reporting period covered	Verslag, §5.2
D, E	Documentation of organizational and reporting boundaries, including criteria to define significant emissions	Verslag, §4.3
F	Direct GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 1 en Verslag, §5.4.1
G	Treatment of biogenic CO ₂ emissions and removals	Verslag, §5.5
H	GHG removals	Verslag, §5.5
I	Exclusion of sources or sinks	Verslag, §5.4.2
J	Indirect GHG emissions	CO ₂ -dashboard, tabblad "CO ₂ -emissie-inventaris", totaal scope 2 en business travel, en Verslag, §5.4.1
K	Base year	Verslag, §5.2
L	Changes and recalculations	Verslag, §5.2.1
M	Quantification approaches	Verslag, §5.3
N	Changes to methodologies	Verslag, §5.3.1
O, T	Emission or removal factors used	Verslag, §5.3
P, Q	Uncertainties	Acties, planning en verantwoordelijkheden, tabblad "dataverzameling", en Verslag, §5.6
R	Statement in accordance with ISO 14064-1	Verslag, §5.1
S	Verification	Verslag, §5.7

Figuur 4: onderdelen uit ISO 14064-1 en de vermelding in dit dossier

5.2 Referentiejaar en rapportagejaar

Het jaar 2021 dient als referentiejaar voor de CO₂-reductiedoelstellingen en het monitoren van de CO₂-uitstoot. Dit rapport betreft rapportagejaar 2022. Alle volgende paragrafen in dit hoofdstuk betreffen het rapportagejaar zoals hier vermeld en de organisatie zoals omschreven in hoofdstuk 4 van dit CO₂-verslag.

5.2.1 Significante veranderingen en herberekeningen

Er zijn geen wijzigingen geweest in de keuze van het referentiejaar en de berekeningen van CO₂-emissies van dat jaar en daaropvolgende jaren.

5.3 Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂-uitstoot is gebruik gemaakt van een Excelmodel waarbij alle energieverbruiken worden omgerekend naar CO₂-emissies. De bronnen van de energieverbruiken worden vermeld in het Excel document van de CO₂-emissie-inventaris van de organisatie. De emissiefactoren van de website www.co2emissiefactoren.nl worden gehanteerd, zoals omschreven in handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder en volgens de toepassing zoals omschreven op www.co2emissiefactoren.nl. Omdat het gaat om specifieke emissiefactoren op nationaal niveau, zijn de gehanteerde emissiefactoren zeer geschikt voor het omrekenen van de data van de broeikasgas activiteiten naar de daarmee gepaard gaande CO₂-emissies. De emissiefactoren van de organisatie zullen te allen tijde meegaan met wijzigingen in de emissiefactoren van handboek 3.1 en daaropvolgende handboeken van de CO₂-Prestatieladder.

Er zijn geen verwijderingsfactoren van toepassing.

5.3.1 Veranderingen van kwantificeringsmethoden

Er zijn geen wijzigingen geweest in kwantificeringsmethoden.

5.4 CO₂-emissie berekeningen

5.4.1 CO₂-emissies

In onderstaande tabel zijn de verbruiken en bijbehorende CO₂-emissies weergegeven voor scope 1, 2 en business travel in 2022.

TABEL M1. OVERZICHT CO₂-EMISSIES, GEHELE ORGANISATIE					2022 Heel jaar
TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO₂)	
Aardgasverbruik	0	m ³	1.890	-	
Groengas (GFT-vergisting)	344.451	m ³	461	158,8	
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - diesel	5.238	liter	3.262	17,1	
Brandstofverbruik wagenpark - diesel	72.577	liter	3.262	236,7	
Brandstofverbruik wagenpark - benzine	11.734	liter	2.884	33,8	
Brandstofverbruik wagenpark - HVO	0	liter	345	-	
Brandstofverbruik wagenpark - LPG	104	liter	1.806	0,2	
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - propaan	2.448	liter	1.725	4,2	
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen - benzine	205	liter	2.784	0,6	
Totaal scope 1				451,4	

Figuur 5: verbruiken scope 1 en bijbehorende CO₂-emissies

TYPE EMISSIESTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO₂)
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	0	kWh	649	-
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	2.676.303	kWh	0	-

TABEL M1. OVERZICHT CO₂-EMISSIONS, GEHELE ORGANISATIE **2022 Heel jaar**

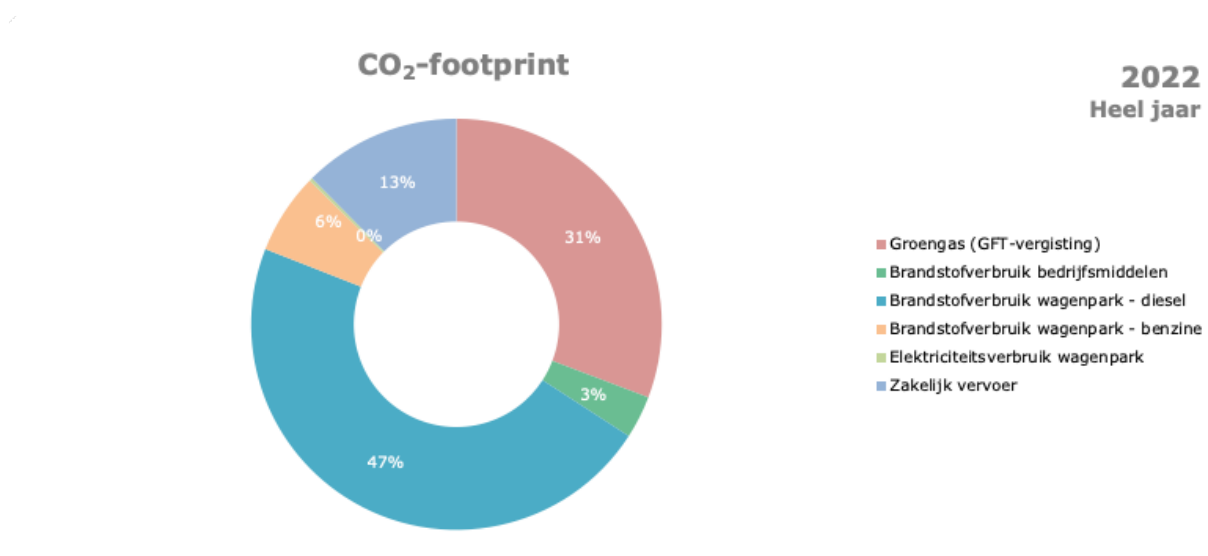
Elektriciteitsverbruik - wagens	1.034 kWh	649	0,7
Totaal scope 2			1

Figuur 6: verbruiken scope 2 en bijbehorende CO₂-emissies

TYPE	EMISSIESTROOM	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACITOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)
Zakelijk vervoer gedeclareerde kilometers	-	221.394	km	220	48,7
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer		251.830	km	61	15,4
Vliegreizen <700 km		0	km	234	-
Vliegreizen 700-2500 km		0	km	172	-
Vliegreizen >2500 km		0	km	157	-
Totaal business travel					64

Figuur 6: verbruiken business travel en bijbehorende CO₂-emissies

TOTALE EMISSIONS SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL	516,2
---	--------------

5.4.2 Uitsluiting van overige GHG-emissies

In handboek 3.1 van de CO₂-Prestatieladder is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus niet vereist overige gassen, niet zijnde CO₂ (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij

operaties van de organisatie, mee te nemen in de emissie-inventaris. Dit geldt ook voor koudemiddelen (refrigerants) en smeermiddelen. Daarom worden deze uitgesloten van deze emissie-inventaris rapportage.

5.5 Verbranding van biomassa en GHG-verwijderingen

Er vonden geen verbranding van biomassa en geen GHG-verwijderingen plaats. Ook heeft er geen compensatie plaatsgevonden.

5.6 Onzekerheden en impact

De onzekerheden en de impact daarvan worden omschreven in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden" op het tabblad "dataverzameling".

5.7 Verificatie

De organisatie heeft ervoor gekozen om de emissie-inventaris niet apart te laten verifiëren door een extern bureau. De CO₂-emissie-inventaris zal tijdens de externe audit middels een steekproef geverifieerd worden.

6 Voortgang en ambitiebepaling

6.1 Ambitie

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Om te kunnen bepalen hoe ambitieus de doelstellingen en maatregelen zijn van de organisatie is gekeken naar sectorgenoten en is de maatregellijst van SKAO ingevuld.

6.1.1 Vergelijking met sectorgenoten

- **Sectorgenoot 1 | Provincie Gelderland**
 CO₂-footprint in referentiejaar 2018: 5026 ton CO₂
 Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 80% in 2030 ten opzichte van 2018
 Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
 - Verduurzamen vastgoed
 - Elektrificatie wagenpark
 - Emissieloos reizen

- **Sectorgenoot 2 | Provincie Groningen**
 CO₂-footprint in referentiejaar: 1850 ton CO₂
 Doelstelling scope 1, 2 en business travel: 55% in 2030 ten opzichte van 2019
 Meest significante maatregelen in het plan van aanpak:
 - Verduurzamen vastgoed
 - Toepassen HVO-100
 - Elektrificatie wagenpark

6.1.2 SKAO maatregellijst

De algemene conclusie naar aanleiding van de maatregellijst is dat de organisatie al vrij vooruitstrevend is op het gebied elektrificatie van het wagenpark, verduurzaming vastgoed en Inkoop van groen gas en groene stroom. Echter zijn er nog voldoende maatregelen te nemen om het fossiele verbruik te verminderen, zoals het inzetten van volledig elektrische wagens voor kantonniers, gebruik van biobrandstoffen, het monitoren en terugkoppelen van rijgedrag en het nemen van extra maatregelen om het vastgoed te verduurzamen.

6.2 CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang

Onderstaande doelstellingen zijn gebaseerd op CO₂-reductiemaatregelen die te vinden zijn in het plan van aanpak in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden". Hier staan tevens de doorberekeningen van de scope 1, 2 en business travel doelstellingen.

6.2.1 Hoofddoelstelling

HOOFDDOELSTELLING SCOPE 1, 2 EN ZAKELIJK VERKEER

Provincie Zeeland wil in 2028 ten opzichte van 2021 30% minder CO₂ uitstoten

Figuur 7: Hoofddoelstelling scope 1, 2 en zakelijk vervoer

Deze doelstelling is absoluut.

JAARLIJKSE DOELSTELLING SCOPE 1, 2 EN ZAKELIJK VERKEER

2023	5%
2024	5%
2025	10%

JAARLIJKSE DOELSTELLING SCOPE 1, 2 EN ZAKELIJK VERKEER	
2026	10%

Figuur 8: Jaarlijkse doelstelling scope 1, 2 en zakelijk vervoer

6.2.2 Subdoelstellingen

SUBDOELSTELLINGEN		
	DOELSTELLING	VOORTGANG
Scope 1	30%	Te bepalen aan de hand van de footprint van 2023
Scope 2	0%	Te bepalen aan de hand van de footprint van 2023
Business travel	15%	Te bepalen aan de hand van de footprint van 2023
Groene stroom	100%	Gerealiseerd
Alternatieve brandstoffen	NTB	In 2023 wordt een besluit genomen. Op basis daarvan kan een doelstelling worden geformuleerd.
Energieverbruik	15%	Te bepalen aan de hand van de energiecijfers van 2023

Figuur 9: Subdoelstellingen

6.3 Energiebeoordeling

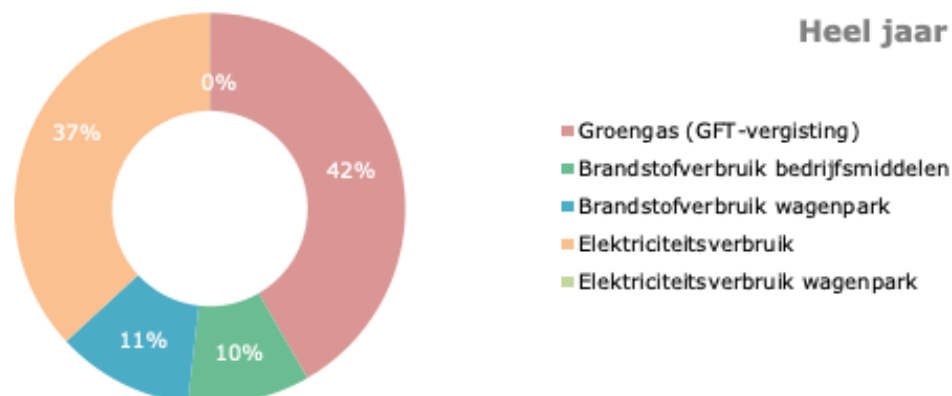
Middels de energiebeoordeling wordt inzicht verkregen in de grootste energieverbruikers binnen de organisatie. Deze beoordeling wordt uitgevoerd conform ISO 50001. De CO₂-Prestatieladder vereist dat er inzicht wordt verkregen in de 80% grootste verbruikers. Hierdoor kunnen de belangrijkste processen, gebouwen en/of activiteiten die bijdragen aan het energieverbruik en mogelijk ook de CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De analyse is gebaseerd op berekeningen uit het Excel document "CO₂-dashboard".

6.3.1 Identificatie grootste energiestromen

In onderstaande figuur worden de energiestromen (omgerekend in GJ) weergegeven in percentages.

Energieverbruik gehele organisatie

2022
Heel jaar

De geïdentificeerde 80% grootste energiestromen worden hieronder geanalyseerd.

6.3.2 Analyse gasverbruik

Het opwarmen van het vastgoed is 42% van de totale energievraag. Onderstaande tabel laat per pand zien hoeveel gas, in m³, er wordt gebruikt om te verwarmen in 2022.

Vestiging	2022
Abdijcomplex	278.338
St.p. Draaibrug	3084
St.p. Mauritsfort	1849
St.p. Groede	5686
St.p. Drieschouwen	4872
St.p. Kloosterzande	75
St.p. Clinge	253
St.p. Goes	1788
St.p. s heer Arendskerke	1247
St.p. Brouwershaven	861
St.p. St. Philipsland	1276
St.p. Rilland	0
St.p. Serooskerke	3800
St.p. Ritthem	6498
St.p. Veere	6786
St.p. Zeelandbrug	1421
St.p. Colijnsplaat	1549
St.p. Vlissingen, Piet Heinkade	5987
Vlissingen naut. Centr.	3693
Sint Jorisstraat 2	505
Sint Pieterstraat 45	8.647
Sint Pieterstraat 42	249
Westerhavenweg 2	5.987

Figuur 10: Analyse gasverbruik

6.3.3 Analyse elektriciteitsverbruik

Provincie Zeeland zet 37% van de totale energievraag in voor verlichting, verwarmen, ICT, laden van elektrische voertuigen en overige elektriciteit behoevende apparaten.

Energieverbruiker	Percentage energieverbruik
Vastgoed	62%
Openbare verlichting	34%
Verkeersregelininstallaties	4%
Auto's	<1%

Figuur 11: Analyse elektriciteitsverbruik

Voor een historisch energieverbruik van OV en VRI wordt verwezen naar het document: 'Energieverbruik Openbare verlichting'

6.3.4 Analyse brandstofverbruik wagenpark

Op dit moment telt het wagenpark van Provincie Zeeland 53 voertuigen (waarvan er twee eind 2023 uit gaan). Daarvan worden er 31 geleased en 22 zijn nog in eigendom. In 2022 was het wagenpark goed voor 11% van de totale energievraag. Onderstaande tabel geeft de brandstoftypes weer van de huidige voertuigen.

Brandstoftype	Aantal
Diesel	31
Benzine	3
Hybride	1
Elektrisch	18

Figuur 12: Analyse brandstofverbruik wagenpark 2022

Onderstaande tabel geeft de brandstoftypes weer van de voertuigen in 2021.

Brandstoftype	Aantal
Diesel	35
Benzine	8
Hybride	3
Elektrisch	3

Figuur 13: Analyse brandstofverbruik wagenpark 2021

6.3.5 Conclusies en aanbevelingen

Gebaseerd op bovenstaande analyses worden maatregelen benoemd die ervoor kunnen zorgen dat het gas-, elektriciteits- en brandstofverbruik de komende jaren verder afnemen en/ of verduurzaamd worden.

- Gasloos vastgoed realiseren;
- Isoleren;
- Uitvoeren energiebesparende maatregelen;
- 'Verledden';
- Elektrificatie van wagenpark;
- Toepassen van HVO-100 voor voertuigen waarbij elektrificatie nog geen optie is.

6.4 Conclusie ambitiebepaling

Provincie Zeeland heeft naar aanleiding van bovenstaande vergelijkingen, de maatregellijst en de vergelijking met sectorgenoten geconcludeerd dat de reductiedoelstelling voldoende ambitieus is. De organisatie schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie in als middenmoot vergeleken met sectorgenoten.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten en onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Provincie Zeeland.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Kenmerk:	CO ₂ -Prestatieladder Verslag 2023
Datum:	13-11-2023
Versie:	1.0

Handtekening Elmar Franken, Provincie secretaris / Algemeen Directeur